

Motion till riksdagen 2009/10:So382

av **Eva-Lena Jansson m.fl. (s)**

Tolkverksamheten för döva, hörselskadade och dövblinda

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en totalöversyn av tolkverksamheten för döva, hörselskadade och dövblinda.

Motivering

I Sverige finns 8 000–10 000 teckenspråkiga döva personer som är födda döva eller har blivit döva som barn eller ungdomar. Det finns ca 1 200 personer med dövblindhet. Härutöver finns ca 30 000 hörselskadade som har behov av tolk. Det finns 21 tolkcentraler i Sverige som tillhandahåller tolkservice.

Socialstyrelsen har under 2008 genomfört en utredning, Begreppet vardagstolkning – Om landstingens ansvar för tolk till döva, dövblinda och hörselskadade. Rapporten är nu klar.

Man skriver i rapporten att dagens tolkservice (inte bara vardagstolkningen) är rörig och svårtolkad med många betalningsansvariga. Dessutom får brukaren ofta själv försöka hitta rätt i systemet när han eller hon har svårt att få den hjälp som behövs.

Socialstyrelsen föreslår därför att det tillsätts en offentlig utredning med uppgift att se över hela systemet med tolk till döva, hörselskadade och dövblinda. En sådan översyn bör inriktas mot att skapa ett mer förenklat, samordnat och överskådligt system än dagens. Det är också viktigt att sträva efter ett system som kan ge lika förutsättningar oavsett var i landet man bor. Så är det långt ifrån i dag.

Även Arbetsförmedlingens uppdrag att lämna tolkstöd för utbildning inom ett företag är för den enskilde brukaren ett svårtillgängligt stöd med onaturliga kontaktvägar. Möjligheten till fortbildning och därmed en möjlighet att stärka sin ställning på arbetsplatsen bör tillhandahållas på ett enklare sätt än

Fel! Okänt namn på

vad som sker i dag. Det är inte minst viktigt i dag när antalet arbetslösa stadigast ökar. Arbetsförmedlingens bedömning är att alla former av tolkstöd till målgruppen bör lämnas samlat från en instans och med klara regler om vad som gäller i hela landet.

Arbetsförmedlingen har tidigare i budgetförslag till regeringen i februari 2008 påtalat målgruppens behov av ökat tolkstöd i olika situationer i arbetslivet. Hur detta stöd ska lämnas på ett enhetligt sätt i framtiden bör utredas för att få en helhetsbedömning med brukarens behov i centrum, anser Arbetsförmedlingen som alltså ställer sig bakom Socialstyrelsens bedömning.

Tolkservice är en väg till delaktighet och inflytande. När den inte fungerar ställs man utanför både möjligheten och skyldigheten att bidra till samhällets utveckling, att kunna bestämma över sitt eget liv och att få sina önskemål respekterade.

I dag får allt flera inte tolk när de behöver det, ofta på grund av brist på medel eller på oklarheter om vilken instans som ska betala för tolkkostnaden.

Barn och ungdomar med dövhet, hörselskada och dövblindhet har stora problem att få tolk i dag. De har därigenom små möjligheter att tillägna sig det fritids- och kulturutbud som erbjuds hörande.

Att inte få tolk får allvarliga konsekvenser för framför allt den enskilde. Döva blir utestängda från utbildningar, kan inte delta i arbetslivet fullt ut, inte delta i fortbildningar, möten eller fritids- och rekreationsaktiviteter. Men samhället får inte heller tillgång till dessa personers erfarenheter, kunskap och kreativitet, vilket är en samhällsekonomisk förlust.

Socialstyrelsen och Arbetsförmedlingen bedömer att det behövs en helhetsbedömning med uppgift att se över hela systemet med tolk till döva, hörselskadade och dövblinda med inriktning mot att skapa ett mer förenklat, samordnat och överskådligt system än dagens och som dessutom ger lika förutsättningar oavsett var i landet man bor.

Stockholm den 1 oktober 2009

Eva-Lena Jansson (s)

Ameer Sachet (s)

Matilda Ernkrans (s)